

” HÂRF-İ TA’RÎF: “

Arapçada isimlerde belirli, belirsizlik vardır. Belirsiz isimler (nekre) başına) almış olan hârf-i tarif almamış; belirli isimler de başına harf-i tarif (El Kitâb bilinen, الكتاب Kitâb, belirsiz, herhangi bir kitap. isimlerdir. üzerinde konuşulan bir kitaptır. Osmanlıcada Arapça isimler, Arapça tamlamaların dışında harf-i tarifsiz kullanılırlar.

ARAPÇA İSİM TAMLAMALARI

- Arapça tamlamalarda birinci isim belirsiz (nekre), ikinci isim belirli (ma‘rife), yani harf-i tarifli olur.

- Birinci ismin son harfî ötre (u - ü sesinde) okunur.

- İkinci ismin (muzâfun ileyh) harf-i tariften sonraki harfine bakılır. Bu harf şemsî harflerden ise şemsî tamlama, kamerî harflerden ise kamerî tamlama yapılır.

Şemsî tamlama: İkinci kelimenin ilk harfî (harf-i tariften sonraki ilk harf)

aşağıdaki harflerden birisiyle başlıyorsa şemsî tamlama yapılır:

Şemsi harfler

ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

Şemsî tamlama şöyle yapılır. Birinci kelimenin (muzâf) son harfini ötre okur ve üstten virgülü koyarız. El (elif-lâm) takısı hiç okumaz, şemsî harfî şeddeli okuruz. Birincisini virgül ile tire arasında, ikincisini kelimenin ilk harfi olarak gösteririz.

نور الشمس nurü's-şems güneşin ışığı

سالف الذكر sâlifü'z-zikr adı geçen

دار السعادة dârü's-sa'âde mutluluk evi

Kamerî tamlama: İkinci kelimenin (harf-i tariftten sonraki) ilk harfî aşağıdaki harflerden birisi ise tamlama kamerî olur.

Kameri harfler: ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ي

Kamerî tamlamada sonu ötre okunan birinci isim elif-lâm'ın lâmina bağlanmakta, elif hiç okunmamaktadır. Kaynaştırmayı sağlayan lâm yazıda virgülle tire çizgisi arasında gösterilmektedir.

نور القمر nûrû'l-kâmer ayın ışığı, ay ışığı

شيخ الاسلام şeyhü'l-islâm İslâm'ın şeyhi

بيت المال beytü'l- mâl mal evi(devlet hazinesi)

Şemsî ve kamerî tamlamalara örnekler:

تاج التواريخ Tâcu't-tevârîh

قطاع الطريق Hayru'n-nâs

علوم الدين 'ulumu'd-dîn

قطاع الطريق kutta'u't-tarîḡ

دار التعليم Dâru't-ta'lim

مار الذكر mârrü'z-zikr adı (zikri) geçen

دار المعلمين Dârü'l-mu'allimîn

سالف البيان sâlifü'l-beyân

غزات المسلمين guzâtu'l-müslimîn

ARAPÇA TAMLAMALARDA DEĞİŞİKLİKLER

bulunuyorsa bu te ت ، ة 1. Muzâfün ileyh (ikinci isim) son harfinde za'id te dâru's-s-حفظ الصبح ha-i resmiyeye dönüşür. hıfzu's-sihha(t) sıhhatin korunması sa'âde(t) sa'âdet evi

2. دار السعاده erkânü's-sa'âde(t) mutluluk direkleri (devlet adamları) ه Muzâf (birinci isim)'ın son harfinde bulunan ve ha-i resmiye okunan za'id te ((ه، ة، ة) açık te ت) olarak yazılır.

الشعرا ة تذكره tezkiretüş-şu'arâ

سلسلت الذهب silsiletü'z-zeheb

3. Muzâf aşağıdaki zaman ve mekân zarflarından birisi ise son harfi ötre سلسله değil, üstün (fetha) olarak okunur.

قبل بين المل ل beyne'l-milel milletler arası

قبل التاريخ fevka'l-âde olağan üstü bugünden sonra ba'de'l-yevm بعد اليوم

prehistorya

4. قبل التاريخ tahte'l-baîr deniz altı تحت البحر
() bi harfi ceri olabilir. Muzâf tek başına ب.

O zaman son harfin ötre okunması kuralı uygulanmaz.

5. Muzâf bi'l-âhire sonradan, daha sonra بالعكس bi'l-aks bilakis, aksine

aksâ gibi elif-i maksûre (kısa elif) على, ال, على ma'nâ, معنى

ile biten bir kelime ise kelime sonundaki “a”, “e” olarak okunur.

ile'l-ebed sonsuza kadar على الصبح ale's-sabâh sabah erkenden

6. Muzâf (tamlanan)'ın sonu şeddesiz “ye” ise “ı” veya “i” okunur. الى الب د

7. Muzâfin (tamlanan) sonu قاضى الحاجات kâdî'l-hâcât müftî'l-enâm

Arabiyyü'l-ibâre' şeddeli ye ise ötre okunur. العربى العبار

.dîn kelimesine muzâf olan kelimenin sonu İstanbul ağzına uyularak üstün

. دین (fetha) 8.

Şemse'd-dîn Tace'd- dîn نور الدين ن تاج الدين Nûre'd-dîn

9. Üçlü tamlamalarda birinci ismin sonu ötre, ikinci ismin sonu esre okunur.

Divânü Lügâti't-Türk

10. Tamlamanın ديوان لغات الترك Kitâbu Mesâlihi'l-Müslimîn كتاب مصالح المسلمي ن

âhirü'l-âhl başına harf-i cer gelirse ötre yerine esre okunur. امر اهل ل-âhl

ömr bi harf-i ceri ile ب بامر اهل ل bi emri'l-Ilâh ilâ harf-i ceri ile الى الى آخر العم ر
ilâ âhiri'l-ömr الى آخر العم ر

Arapça tamlamalara örnekler:

قبل الطعام، بعد الطعام، بعد الوفات، فى نفس المر، بعد الفتح، قبل الفتح، قبل الشرع، كرة الرض، مقدم
ةالجيش، فى الواقع، ب عد الدعا، ما فى الضمير، هلل حمد، على طريق النحصار، نور العين، ليلة
العروس، قبل الميالد، مقبول الشهاده، مار البيان، تحت القلعه، والت الموحدين، غزات المسلمين، معدن
الفضل، على الصباح، سيف الدين، نور اهلل، تاج الدين، حاكم الوقت، جزيرة العرب، دار الحرب